

حمله به عراق دوران انتقال (22)
پنج شنبه 21 فروردین 1382 - 10 آوریل 2003
شب بیستم و دوم- استراتژی «شوگ و وحشت»

**** نماینده عراق در سازمان ملل گفت که حکومت صدام حسین تمام شده است**
**** جنگ در مناطقی از عراق همچون تکریت ادامه دارد**
**** دوران پس از صدام حسین و حزب بعث در عراق آغاز شد.**
**** تعدادی از شهروندان بغداد به غارت ادارات دولتی و مراکز حزب بعث مشغول هستند.**

آخرین تحولات جنگ

آقای محمد دوری نماینده عراق در سازمان ملل متحد خطاب به خبرنگارانی که بر در خانه اش در نیویورک تجمع کرده بودند گفت بازی تمام شد.
آقای دوری که ابراز امیدواری می کرد صلح حکمفرما شود گفت ارتباط او با بغداد مدتهاست که به خاطر اشغال این شهر از سوی آمریکاییها قطع شده و برای دریافت اخبار از بغداد همچون دیگران جز تماشای تلویزیون راه دیگری نداشته است.

اخبار کوتاه از رسانه های خبری

- نیروی هوایی آمریکا اعلام کرد در حال حاضر اولویت عملیاتی هوایی به شمال عراق منتقل شده است.
- نیروهای آمریکا و انگلیس لشکر گارد جمهوری عراق را در تکریت هدف قرار داده‌اند.
- سازمان اطلاعات انگلیس اظهار داشت: «آمریکا نتوانسته است در حملات بمبهای زیرزمینی روز گذشته در بغداد صدام، رئیس جمهور عراق را هدف قرار دهد و چندی بعد از بمباران صدام محل نشست را ترک کرد.»
- خبرگزاری آسوشیندپرس گزارش داد: «سازمان عفو بین‌المللی حمله‌ی نظامیان آمریکایی به محل اقامت خبرنگاران در بغداد را محکوم کرد.»
- جی گارنر، ژنرال بازنشسته‌ی آمریکا که قرار است ریاست دولت عراق را به عهده بگیرد؛ کار خود را از بندر ام‌الفصر آغاز خواهد کرد.
- خبرگزاری رویتر گزارش داد: مقامات مسوول در برنامه‌ی نفت در برابر غذای سازمان ملل اظهار داشتند مجموعه‌ی شامل 720 میلیون دلار از کالاهای فرستاده نشده به عراق، به این کشور ارسال خواهد شد.
- گروه حمایت از روزنامه‌نگاران اعلام کرد که به عقیده‌ی آنها حمله‌ی آمریکا به خبرنگاران جنایت جنگی بوده و خواستار رسیدگی سریع به موضوع شده است.
- آمریکا به خانواده‌ی سرباز کلمبیایی خود که در جنگ عراق کشته شده است؛ تابعیت آمریکا را می‌دهند.
- فلیپین: 50 سرباز به همراه تعدادی مهندسی و دکتر را بعد از متوقف شدن جنگ در عراق برای کمک‌رسانی به نیروهای آمریکایی اعزام خواهد کرد.
- مرکز فرماندهی آمریکا در سیلیه، سقوط یک فروند هواپیمای جنگی اف 15 در بغداد و مفقود شدن دو خلبان آن را تایید کردند.

دوران پس از صدام حسین و حزب بعث در عراق آغاز شد.

بعد از ظهر روز چهارشنبه 20 فروردین 1382 (9 آوریل 2003)

خبر گزایهای جهان خبر دادند که نیروهای آمریکایی هم اکنون در شهر بغداد به سر می‌برند و برای تسلط کامل بر آن با نیروی مقاومی روبرو نیستند .
تلویزیون سی ان ان در ساعت 6.35 به وقت بغداد نشان داد که مجسمه صدام حسین که در میدان مرکزی شهر بغداد قرار داشت بوسیله سربازان آمریکایی و با حضور دهها نفر از مردم پایین کشیده شد.
شبکه های خبری از تسلط کامل نیروهای آمریکایی در بغداد خبر می دهند .
به گزارش شبکه‌ی خبری الجزیره، منابع اطلاعاتی روسیه گفته اند، بر طبق یک قرارداد شهر بغداد در اختیار نیروهای آمریکایی قرار می‌گیرد و صدام به همراه فرزندان و خانواده‌ی خود در امنیت کامل برای خروج از بغداد قرار می‌گیرد.

تکریت در مرکز توجه

براساس گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس، صدام امیدوار است با فرار به زادگاهش، مردان قبیله‌اش تا پای جان از او حمایت کنند. حتی اگر واحدهای پشتیبانی در این محل کشته شده باشند، برخی نگرانند تکریت به پناهگاه مستحکم حامیان صدام برای ایستادگی در برابر دولت جدید در بغداد تبدیل شود.

این شهر مکان‌های زیادی برای حفاظت از صدام دارد. قبل از روی کار آمدن حزب بعث صدام در سال 1968، این محل، یک محل دور افتاده بود. اما سرمایه‌گذاری عظیم دولت در امور زیربنایی و تجاری، تکریت به یک شهر پیچ در پیچ برای 260 هزار تن از مردمش تبدیل شد.

این شهر اکنون میزبان پادگان عظیم گارد ریاست جمهوری سربازان آموزش دیده عراقی و همچنین پایگاه هوایی و آکادمی نیروی هوایی است. در این شهر مجموعه‌های ریاست جمهوری پیچیده و بزرگ وجود دارد که صورتی که صدام در آنها پنهان شود، به راحتی می‌تواند از نظرها پنهان شود. گفته می‌شود تونلهای زیرزمینی این شهر به سواحل شرقی رودخانه تقریس ربط دارند.

رامسفلد بار دیگر لبه تیز حمله را متوجه سوریه کرد

بی بی سی-چهارشنبه 20 فروردین

وزیر دفاع آمریکا می‌گوید که صحنه‌های امروز بغداد تاریخی بوده است. دونالد رامسفلد گفت که این حوادث آینده خاورمیانه را شکل خواهد داد. آقای رامسفلد گفت که صدام حسین به موزه دیکتاتورهای بیرحم و شکست خورده تاریخ کسانی چون استالین، هیتلر، لنین، چائوشسکو پیوسته است و او گمان نمی‌کند که جهان دیگر با تهدیدی از جانب سلاح‌های کشتار جمعی صدام حسین روبرو باشد. اما آقای رامسفلد هشدار داد که جنگ هنوز خاتمه نیافته است و صدام حسین و پسرانش هنوز باید دستگیر شوند یا وضعیت آنها روشن شود. وی همچنین گفت که به نظر می‌رسد سوریه هشدار را که هفته پیش در باره کمک نظامی به عراق داده شد نادیده گرفته است و اینکه مقامات ارشد عراقی در حال رفتن به سوریه اند.

عراق باید به دست عراقی‌ها اداره شود

بی بی سی-20 فروردین 1382

در میان واکنش‌های اولیه به رویدادهای عراق، دولت کویت اعلام کرده است که با سقوط دولت عراق، این کشور توسط مردم عراق اداره خواهد شد. احمد الصباح، وزیر اطلاع رسانی کویت، گفت که به باور او واشنگتن و متحدان آن، می‌دانند که نقش آنان کمک به مردم عراق برای اداره امور خودشان است. وزیر خارجه اردن نیز گفت که مردم عراق باید در مورد آینده خود تصمیم بگیرند و رهبری عراق را خودشان تعیین کنند. با افتادن کنترل بغداد به دست آمریکایی‌ها، در جهان عرب، شادی مردم در بغداد همراه با تعجب و گاهی ناپاوری در نظر گرفته می‌شود. یک تحلیلگر مسائل خاورمیانه در بی بی سی می‌گوید که هر چند در جهان عرب سقوط حکومت صدام حسین در نتیجه اشغال کشور توسط بیگانگان در نظر گرفته می‌شود، ولی تنها معدودی از کشورهای عربی از سقوط صدام حسین ناخرسندند. به گفته وی وضعیت عراق، این نگرانی را در منطقه به وجود آورده که آمریکا ممکن است برای تغییر حکومت‌های دیگر نیز اقدام کند. همچنین خبرنگار بی بی سی می‌گوید که در جهان عرب بسیاری از نبود مقاومت در مقابل نیروهای آمریکایی، احساس تحقیر می‌کنند.

استقبال بوش و بلر از تحولات در بغداد

بی بی سی-چهارشنبه 20 فروردین-9 آوریل

بلر در مجلس عوام: اقتدار صدام از میان رفته اما جنگ هنوز خاتمه نیافته است

تونی بلر، نخست وزیر بریتانیا، گفته است که ظاهراً ساختار حکومتی و فرماندهی نظامی عراق در بخشهایی از بغداد، پایتخت، فرو ریخته است. در عین حال، آقای بلر، که در جلسه مجلس عوام بریتانیا سخن می گفت، هشدار داد که هنوز جنگ عراق خاتمه نیافته و ممکن است نیروهای آمریکایی و بریتانیایی با مقاومت قوای عراقی در بغداد و سایر نقاط آن کشور مواجه شوند. وی افزود که تردیدی ندارد که تسلیحات کشتار جمعی در عراق وجود دارد و از جامعه جهانی خواست به تحقیقاتی دقیق و منصفانه در این زمینه مبادرت ورزد. به گزارش خبرنگار بی بی سی از جلسه مجلس عوام، در پی تحولات روز چهارشنبه، 9 مارس، در بغداد، به نظر می رسد که اکثر نمایندگان بر این باورند که جنگ عراق کمابیش به پایان خود رسیده است. از جمله ایان دانکن اسمیت، رهبر حزب محافظه کار، حزب اصلی مخالف دولت، به نیروهای بریتانیایی و آمریکایی در عراق تبریک گفت. یک سخنگوی نخست وزیر می گوید که آقای بلر از دیدن تصاویر تلویزیونی امروز از بغداد خوشحال شده است ولی نسبت به ادامه وجود مقاومت هشدار می دهد.

دلگرمی بوش

در پی انتشار گزارش های مربوط به از میان رفتن اقتدار دولت عراق در بغداد، پایتخت، جرج بوش، رییس جمهوری آمریکا، گفته است از تحولات اخیر دلگرم شده است. در عین حال، وی افزوده است که جنگ عراق هنوز خاتمه نیافته است و عملیات نظامی ادامه دارد. جرج بوش از تحولات اخیر بغداد دلگرم شده است همچنین، سخنگوی ستاد فرماندهی مرکزی نیروهای به رهبری آمریکا، با تایید اینکه دولت عراق دیگر کنترل بغداد را در دست ندارد، در مورد ادامه عملیات نظامی برای مقابله با امکان مقاومت در نقاط مختلف عراق هشدار داده است. اظهارات مقامات آمریکایی زمانی انتشار می یابد که با پیشروی نیروهای آمریکایی در داخل شهر بغداد، تظاهرات ضد رژیم و غارت اموال در بخش هایی از پایتخت روی داده است.

معضل تبدیل جنگ به صلح در عراق

بی بی سی-چهارشنبه 20 فروردین 1382

مردم بغداد دست به غارت فروشگاه ها و اموال عمومی زده اند جانانان مارکوس، خبرنگار بی بی سی در قطر با غارت بخش هایی از بصره و بغداد و موارد متعددی از تیراندازی های انتقام جویانه مقامات بعث طی روزهای اخیر، خطر تشدید بی نظمی و نادیده گرفتن قانون در مناطق شهری عراق شدت یافته است. حتی اگر بخش عمده عراق به اشغال نیروهای آمریکا درآید، درگیری های پراکنده می تواند به مدت چندین روز در مناطق مختلف عراق ادامه یابد. به این ترتیب، نیروهای آمریکا و بریتانیا چگونه می توانند جنگ را در عراق به صلح تبدیل کنند؟ در نواحی جنوبی عراق، نیروهای بریتانیا از هم اکنون در حال بررسی این امر هستند که چگونه نقش جنگی تمام عیار خود را به نقشی که بیشتر جنبه برقراری محافظت از صلح دارد، تبدیل کنند جنگ هنوز به پایان نرسیده است اما پایان آن نیز چندان دور به نظر نمی رسد. در نواحی جنوبی عراق، نیروهای بریتانیا از هم اکنون در حال بررسی این امر هستند که چگونه نقش جنگی تمام عیار خود را به نقشی که بیشتر جنبه برقراری محافظت از صلح دارد، تبدیل کنند. این کار از نظر ظاهری بسیار آسان است. سربازان بریتانیا می توانند کلاه خودهای خود را به کلاه های معمولی تبدیل کنند و این کار را در بعضی نقاط نیز انجام داده اند. اما این تغییر، نشان دهنده یک تغییر اساسی تر در تاکتیک ها و نحوه رفتار است که البته واکنش مردم محلی نیز در این مورد بسیار اهمیت دارد. حفظ نظم و امنیت، وظیفه ای بسیار متفاوت با جنگیدن است، حتی اگر این جنگ با یک دشمن سازمان نیافته باشد.

مشکلات ناشی از ندانستن زبان نیز کار برقراری نظم و مقررات را دشوار می کند. پیش از هر چیز، نیروهای نظامی می خواهند که یک مدت زمان مشخص، مثلاً چند روز، بین این دو وظیفه فاصله بیافتد.

خود بغداد، احتمالاً مشکل به مراتب پیچیده تری است. این احتمال وجود دارد که جنگ به طور پراکنده در نقاط مختلف این شهر به درازا بکشد و به گفته بعضی منابع، هنوز احتمال به وقوع پیوستن بزرگترین کابوس یعنی استفاده از سلاح های شیمیایی را نیز نمی توان مردود دانست. به گفته یکی از فرماندهان نظامی در مرکز فرماندهی نیروهای به رهبری آمریکا در قطر، این امر به مردم این فرصت را خواهد داد که تا خشم و غضب خود علیه حکومت را که سال هاست در دل های خود محبوس کرده اند، بیرون بریزند و آرام شوند. اما یکی از نکات مهم، پیدا کردن شخصیت های محلی معتبر برای اداره امور است. به عنوان مثال، بریتانیایی ها از رهبر یکی قبایل عراقی در جنوب این کشور خواسته اند که به منظور تشکیل یک اداره موقت در ناحیه رهبران محلی را گرد هم آورد. اما عملیات نظامی حتی در جنوب نیز ادامه خواهد داشت. هنوز واحدهایی از نیروهای عراقی باقی مانده اند که تا کنون در جنگ شرکت نکرده اند و نشانی هم از پیوستن آنها به جنگ به چشم نمی خورد.

نیروهای مسلح بریتانیا به زودی به سمت شمال حرکت خواهد کرد تا به گفته یکی از سخنگویان، این واحدها را تشویق کنند که سلاح های خود را زمین بگذارند. خود بغداد، احتمالاً مشکل به مراتب پیچیده تری است. این احتمال وجود دارد که جنگ به طور پراکنده در نقاط مختلف این شهر به درازا بکشد و به گفته بعضی منابع، هنوز احتمال به وقوع پیوستن بزرگترین کابوس یعنی استفاده از سلاح های شیمیایی را نیز نمی توان مردود دانست. اما فرایند تبدیل جنگ به صلح، رفته رفته دست کم در برخی نقاط عراق، مشاهده می شود.

بحث و گفت و گو بر سر دولت آینده عراق

اکرم حکیم در گفتگو با خبرگزاری فارس:

نشست معارضین عراق هفته آینده برگزار می شود

چهارشنبه 20 فروردین-9 آوریل

خبرگزاری فارس: يك عضو کمیته هماهنگی و پیگیری معارضین عراقی در لندن گفت: هفته آینده معارضین عراقی اجلاسی را در ناصریه عراق با هدف بحث و بررسی در مورد حکومت آینده عراق برگزار خواهند کرد.

اکرم حکیم در گفتگوی تلفنی با خبرگزاری فارس افزود: معارضین عراقی به هیچ وجه با منصوب شدن يك فرماندار نظامی در عراق موافق نیستند و تنها بعضی از گروهها هماهنگی هایی را با آمریکا در این خصوص انجام داده اند.

وی اظهار داشت: البته آنها موافق روی کار آمدن فرماندار نظامی به مدت محدودی حداقل سه الی شش ماه در عراق می باشند و پس از آن خواهان تشکیل دولت موقت از سوی معارضین هستند. عضو کمیته پیگیری و هماهنگی معارضین تصریح کرد: بعد از فتح بغداد مردم عراق در چند ماه اول منتظر تشکیل حکومت از سوی معارضین می مانند و اگر این امر صورت نگیرد مشکلات و مقاومت هایی البته، نه به صورت مسلحانه از سوی مردم پیش خواهد آمد. وی گفت: حضور آمریکا در عراق آثار منفی را بر کشورهای منطقه خواهد گذاشت و همچنین این کشور با استفاده از نیروی نظامی و راهکارهای سیاسی فشارهایی را بر کشورهای همسایه عراق وارد خواهد کرد.

سیا می گوید: مردم عراق خواستار حکومت معارضان عراقی در دولت آینده عراق نیستند

سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا (سیا) ادعا کرد، طی تحقیقات و اطلاعاتی که در دست مردم عراق خواستار حکومت معارضان عراقی در دولت آینده عراق نیستند. سیا با ارائه نامه ای، مقامات دولتی آمریکا و برخی از دفاتر اطلاعاتی بیان داشت: «با توجه به تحقیقاتی که در عراق صورت گرفته، هم چنین با توجه به اطلاعات و مدارکی که در دست ما است مردم عراق خواستار حکومت معارضان عراقی در دولت آینده این کشور نیستند.» به گزارش شبکه تلویزیونی الجزیره، اظهارات سیا در حالی است که معارضان عراقی با وارد ساختن نشانه های گسترده خواستار تشکیل فوری دولت موقت انتقالی در عراق به رهبری شخصیت های عراقی هستند.

چشم انداز انتصاب ژنرال گارنر بعنوان حکمران عراق

رادیو فردا- چهارشنبه 20 فروردین 1382- 9 آوریل 2003

تحلیل گران مسائل عرب می گویند تعیین ژنرال گارنر به عنوان حکمران عراق با توجه به سابقه ضد فلسطینی و طرفداری از اسرائیل می تواند مانع انجام وظیفه او در این سمت باشد. امیر آرمین (رادیو فردا): در اعلامیه ای که به امضای ژنرال گارنر نیز رسیده، آمده است فلسطینی ها کودکانشان را با نفرت از اسرائیل بار می آورند. اعلام این اظهار نظر با اوضاع پیچیده خاورمیانه این فکر را مطرح کرده است که شاید وی برای رهبری اداره عراق در دوران پس از جنگ، آدم مناسبی نباشد. عربها و مسلمانان می گویند ژنرال گارنر با موسسه یهودی امور امنیت ملی ارتباط دارد. اعلامیه یادشده ضد فلسطینی را امضا کرده و سفری هم به اسرائیل داشته است. با این کارنامه آیا او آدم مناسبی بر نظارت بر بازسازی عراق است؟ حسین ایوبیش سخنگوی کمیته ضد تبعیض اعراب-آمریکا می گوید صادقانه بگویم اگر عراقی ها اعلامیه را ببینند دچار وحشت می شوند. گارنر یکی از چهل نظامی بازنشسته بود که 2 سال پیش در آستانه قیام انتفاضه فلسطینی ها علیه اسرائیل، در سرزمین های اشغالی اعلامیه یادشده را امضا کرد. در آن اعلامیه قویا از اسرائیل حمایت شده و رهبران فلسطینی مورد ملامت قرار گرفته و مسوول خشونت ها معرفی شدند.

دیدار وزیر امور خارجه ی فرانسه و انگلیس

وزیر امور خارجه ی فرانسه و هم تایی انگلیسی اش دیروز (چهارشنبه) با یکدیگر توافق کشورشان را درباره ی نیاز به بازسازی عراق از سوی جامعه ی جهانی اعلام کردند. شکاف عمیق بین جک استرا، وزیر امور خارجه ی انگلیس و دومینیک دوویلپن، وزیر امور خارجه ی فرانسه درباره ی نقش سازمان ملل در مذاکرات امروز مطرح نشد. براساس گزارش شبکه ی خبری آی.تی.وی، دوویلپن از «ارزشهای مشترک» بین دو کشور صحبت کرد و گفت: «ما علاقه مندیم که همدلی مان را با مردم انگلیس بیان کنیم.» وی افزود: «باز باید تأیید کنیم از بسیاری از چیزهایی که تونی بلر گفته است حمایت می کنیم. ما امیدواریم که جنگ در عراق هر چه سریعتر پایان یابد.» وزیر امور خارجه ی فرانسه ادامه داد: «می خواهیم که لزوم ارسال کمکهای بشردوستانه به خلیج فارس ضرورتی محسوب شود که همگی مان و جامعه ی بین المللی باید در آن نقشی جدی داشته باشد.» دوویلپن همچنین درباره ی اهمیت ادامه ی روند صلح خاورمیانه در راستای بحران عراق و ایرلند شمالی صحبت کرد.

ژاک شیراک: یک چارچوب محکم و قاطع برای عراق پس از جنگ

رئیس جمهور فرانسه گفت که سازمان ملل باید در نظارت بازسازی زیرساختهای اقتصادی و سیاسی عراق پس جنگ تحت رهبری آمریکا در این کشور «نقش محوری» داشته باشد. بر اساس خبر خبرگزاری فرانسه ژاک شیراک، رئیس جمهور فرانسه پس از دیدار رودولفوس با کمیسارهای عالی پناهندگان سازمان ملل متحد، گفت: «پس از طی مراحل لازم و ایجاد شرایط امن، وقت بازسازی می رسد و عاقلانه تر آن است که سازمان ملل در این میان نقش محوری داشته باشد.» وی در ادامه گفت: «این وظیفه ی سازمان ملل است و تنها سازمان ملل می تواند اداره ی بازسازی اقتصادی، سیاسی و اقدامات انسان دوستانه در عراق را بر عهده داشته باشد.» رئیس جمهور فرانسه که از مخالفان سرسخت حمله ی آمریکا - انگلیس به عراق بوده تأکید کرد که تنها جامعه ی جهانی، مشروعیت لازم را برای انجام چنین اقداماتی دارد. وی افزود که سازمان ملل می تواند یک چارچوب محکم و قاطع برای عراق پس از جنگ ایجاد کند تا به این ترتیب ثبات کشور و منطقه حفظ شود. شیراک هم چنین خواستار خاتمه ی فوری جنگ میان نیروهای آمریکا - انگلیس و عراق و به حداقل رساندن میزان تلفات تا حد امکان شد. وی افزود که همه ی گروههای درگیر باید هر آنچه می توانند برای ایجاد هر چه سریعتر شرایطی که طی آن عراقی ها بتوانند مجدداً تمامیت ارضی کشور را حفظ کنند، انجام دهند. رئیس جمهور فرانسه خواستار ارسال هر چه سریعتر کمکهای انسان دوستانه به عراق شد. وی گفت: «این دیدگاه در تمامی جهان و به خصوص در سراسر اروپا مشترک است.» شیراک روز جمعه و شنبه به منظور مذاکره با هم تایی روسی خود، ولادیمیر پوتین و گرهارد شرودر، صدراعظم آلمان در سنت پترزبورگ دیدار و گفت و گو می کند.

براساس گزارش‌ها کوفی عنان، دبیرکل سازمان ملل متحد نیز قرار بود در این نشست شرکت کند. قبل از جنگ، فرانسه، آلمان و روسیه از اعضای شورای امنیت به شدت به استفاده از زور علیه بغداد مخالفت کرده بودند.

هیچ پیشرفتی در وضعیت معارضین ، پس از حمله به عراق ایجاد نشده است چهارشنبه 20 فروردین 1382-9 آوریل 2003

عضو مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق و نماینده جنبش « جندالامام » در گفتگو با خبرگزاری فارس ضمن بیان اینکه آمریکا هنوز هم به برقراری حکومت نظامی در عراق تاکید دارد ، گفت: هیچ پیشرفتی در وضعیت معارضین ، پس از حمله به عراق ایجاد نشده است. « سعد جواد » ادامه داد: معارضین خواستار تشکیل دولت منتخب مردم در عراق هستند. وی با اشاره به اینکه هنوز مشخص نشده است که روند تشکیل حکومت جدید در عراق توسط آمریکا یا سازمان ملل انجام می شود ، تصریح کرد: همچنین این موضوع مطرح است که حکومت در ابتدا در دست يك نظامی آمریکایی باشد و سپس آن را به يك حکومت عراقی منتقل کنند. عضو مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق تصریح کرد: مردم عراق از وقوع جنگ خوشحال نیستند و نیروهای مهاجم مورد هدف آنان قرار گرفته و قربانی می شوند. وی شرایط کنونی را بسیار حساس دانست و افزود: بسیاری از استانهای جنوبی عراق اشغال شده و جنگ اکنون در بغداد متمرکز شده است. نماینده جنبش « جندالامام » گفت: انتظار می رود که مبارزه در بغداد برای تعیین پایان جنگ و سرنوشت رژیم صدام حسین بسیار تعیین کننده باشد. وی تبعات انسانی و خسارات اقتصادی حاصل از جنگ تا به امروز را محدود اما غیرقابل توجیه خواند. « سعد جواد » در پاسخ به پرسشی در خصوص احتمال حمله نظامی به کشورهای دیگر پس از عراق گفت: اگر ارتش آمریکا تصمیم بگیرد در عراق بماند ، مسلماً برای دیگر همسایگان عراق خطر آفرین خواهد بود. وی در مورد وضعیت مناطق کردنشین شمال عراق تاکید کرد: به نظر می رسد که واشنگتن از ترکیه خواسته است به مناطق تحت کنترل کردها در عراق حمله نکند و ترکها تا کنون از این امر اجتناب کرده اند.

تقسیم غنایم جنگ

معاون دبیرکل سازمان ملل با هشدار به آمریکا و انگلیس گفت که به تقسیم غنایم جنگ در عراق نپردازند. «ثاروز»، معاون دبیرکل سازمان ملل در گفت و گو با خبرنگاران شبکه بی.بی.سی انگلستان اظهار داشت که عراق صندوق گنجی نیست که بشود آن را تقسیم کرد. به نوشته روزنامه‌ی البیان چاپ امارات متحده‌ی عربی، وی افزود که براساس قوانین بین‌المللی نیروهای آمریکایی و انگلیسی حق مشارکت در بازسازی عراق و یا تشکیل دولت در این کشور را بدون موافقت شورای امنیت ندارند. ثاروز گفت: «تنها مساله مهم حق مردم عراق در تعیین آینده‌شان و تسلط بر منافع طبیعی است.» وی ادامه داد که براساس توافقنامه‌های ژنو درباره‌ی تغییر جامعه یا دولت و یا بهره‌گیری از منافع اقتصادی کشورها آمریکا و انگلیس هیچ‌گونه حقی ندارند. ثاروز با اشاره به این که بسیاری از قوانین سازمان ملل درباره‌ی عراق است اظهار داشت: «اگر آنها مایلند که کار بیشتری را انجام دهند باید برای دستیابی به حمایت قوانین بین‌المللی از شورای امنیت استفاده کنند.» از سوی دیگر کرملین گفت که ژاک شیراک، رییس جمهور فرانسه و کوفی عنان، دبیرکل سازمان ملل در گفت و گوهایی که اوایل هفته‌ی آینده انجام خواهد شد به جمع پوتین و شرودر خواهند پیوست. ژاک شیراک در گفت و گو با روزنامه‌نگاران به نقش مهم سازمان ملل در بازسازی عراق تاکید کرد و گفت: «بازسازی عراق در زمینه سیاسی، اقتصادی، انسانی و اداری تنها وظیفه سازمان ملل است.»

جنگ - ایران

طرح یکی از اعضای کمیته‌ی روابط خارجی سنای آمریکا

ایسنا- 20 فروردین 1382

یکی از اعضای کمیته‌ی روابط خارجی سنای آمریکا قصد دارد؛ تا امروز (چهارشنبه) طرحی را به سنا ارایه کند که براساس آن 50 میلیون دلار در سال برای کمک به آنچه که این سناتور آن را "فعالیت برقراری دموکراسی در ایران" در نظر گرفته شود. به گزارش خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، در این گزارش آمده است که هدف از این طرح، سرنگون کردن رژیم با اقدامی مسالمت‌آمیز است!

به نوشته‌ی خبرگزاری یونایتدپرس، سام براون بک، سناتور جمهوری خواه آمریکا در این لایحه ادعا کرده است: «سیاست آمریکا باید این باشد که از تلاش‌های رسیدن به اصلاحات دموکراتیک داخل ایران حمایت نماید، این حمایت باید از هزاران معترضی باشد؛ که اعلام کرده‌اند حکومت دولت باید به فراندوم گذشته شود و به ایران اجازه می‌دهد که به سوی حکومتی سکولار و دموکراتیک پیش رود! ایرانی که به حقوق بشر احترام می‌گذارد و قصد ندارد تسلیحات کشتار جمعی در اختیار گیرد.»

اندی فیشر، سخنگوی کمیته‌ی روابط خارجی سنا از قول ریچارد لوگار، رییس این کمیته نیز گفت که وی از استقرار دموکراسی در ایران به روش مسالمت‌آمیز حمایت می‌کند. فیشر گفت: «این فرصت در ایران وجود دارد که تغییراتی را شاهد باشد و به این ترتیب می‌توان از تغییرات دموکراتیک سود برد.»

سخنگوی کمیته‌ی روابط عمومی آمریکا - رژیم صهیونیستی نیز در مصاحبه با خبرگزاری یونایتدپرس اعلام کرد که این سازمان از چنین لایحه‌ای حمایت خواهد کرد.

خبرگزاری یونایتدپرس ادعا می‌کند دانشجویان، اتحادیه‌های کارگری و نخبگان ایرانی در سال گذشته بارها به خیابان‌های پایتخت و دیگر شهرهای بزرگ کشورشان ریختند و تقاضا کردند که فراندومی درباره‌ی ادامه‌ی حیات رژیم فعلی برگزار گردد!

براساس طرح براون بک، وزارت کشور آمریکا سالانه 50 میلیون دلار به بنیادی که هدفش حمایت از دموکراسی‌خواهان ایران خوانده شده؛ پرداخت کند؛ که این کار را در حال حاضر با شبکه‌ی ماهواره‌ی تلویزیونی و رادیویی که مرکزش در لوس‌آنجلس است؛ انجام می‌دهد.

در این لایحه ادعا شده است: «تغییرات دموکراتیک در ایران ثبات کل منطقه را تضمین می‌کند و به این ترتیب به ایستگاه رادیویی شبیه می‌شود؛ که مرم عراق و عربستان را تشویق می‌کند تا چنین اصلاحاتی را انجام دهند.»

سیدمحمد خاتمی و جنگ

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدمحمد خاتمی، رییس‌جمهور، امروز (چهارشنبه) در نخستین جلسه‌ی مشترک هیات وزیران و نمایندگان مجلس شورای اسلامی در سال جاری، آخرین تحولات منطقه و مسائل داخلی را مورد ارزیابی قرار داد.

به گزارش گروه دریافت خبر ایسنا، رییس‌جمهور در این نشست با ارایه‌ی تحلیلی از شرایط بین‌المللی و منطقه‌ای، رفتار دو جریان عمده در آمریکا را طی سال‌های اخیر و توجه این کشور را به خاورمیانه از این منظر تشریح کرد.

خاتمی لزوم اتخاذ تدابیر درست در موقعیت حساس کنونی، واقع‌بینی و درک صحیح شرایط را خاطرنشان ساخت و با اشاره به تقابل افکار عمومی جهان با سیاست‌های جنگ‌طلبانه گفت: سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در طرفداری از صلح و گفت‌وگوی تمدن‌ها، همسو با خواست افکار عمومی جهان و بسیاری از کشورهای دنیا و نیز در جهت مصالح بشریت است.

رییس‌جمهور با اشاره به عملکرد نادرست آمریکا در لطمه‌زدن به نقش محوری سازمان ملل متحد و نادیده گرفتن خواست افکار عمومی مردم جهان، منافع درازمدت آمریکا را با این رفتار مغایر دانست. رییس‌جمهور به وجود دیدگاه‌های مختلف درباره‌ی آینده‌ی نظام سیاسی عراق، اشاره کرد و گفت: سرنوشت مردم عراق باید در اختیار مردم این کشور باشد و حکومت عراق بر اساس «هر عراقی، یک رای» رقم بخورد.

رییس شورای عالی امنیت ملی کشور، آمادگی نظام را برای رویارویی با پیامدهای وضعیت کنونی اعلام کرد و با بیان این‌که مردم مهم‌ترین پشتوانه‌ی نظام هستند، با تأکید بر بسترسازی مناسب برای حضور گسترده‌ی مردم در همه‌ی عرصه‌ها، از همه‌ی جناح‌ها و گروه‌ها خواست تا به دور از هیاهو، از سیاه‌نمایی فضای جامعه و مایوس کردن مردم بپرهیزند.

سفارش کاخ سفید به یک موسسه پژوهشی آمریکایی برای تحقیق در باره آینده سیاسی ایران

فریدون زرنگار، مصاحبه با مایکل باکفیش، گزارشگر آلمانی در واشنگتن رادیو فردا-چهارشنبه 20 فروردین 1382-9 آوریل 2003

روزنامه معتبر آلمانی هاندلز بلات روز دو شنبه به قلم گزارشگر خود در واشنگتن خبر از ماموریت یافتن يك موسسه پژوهشي از سوي كاخ سفید برای بررسی احتمال تغییرات سیاسی در ایران داده است. فریدون زرنگار (رادیوفردا): مایکل باکفیش، گزارشگر روزنامه معتبر آلمانی هاندلز بلات، در شماره روز دوشنبه این روزنامه در گزارشی خبر از ماموریت موسسه پژوهشي شوراي آتلانتیک از سوي كاخ سفید برای بررسی احتمالي تعویض چگونگی رژیم سياسي حاکم بر ایران داد. بنا بر این گزارش شوراي آتلانتیک ماموریت یافته است که شانسها و امکانات بازپروری و تعویض سياسي ایران را در شرایط حاضر مورد بررسی قرار دهد و به كاخ سفید بگوید کدام چهره ها و شخصیتها می توانند جنبش دموکراسی ایران را رهبری کنند. از مایکل باکفیش می پرسیم گزارش وي بر اساس چه منابعی تهیه شده است؟ وي در پاسخ به این سؤال می گوید: متأسفانه من نمی توانم به شما بگویم. چون یکی از پیش شرطهای منبع خبر همانا فاش نکردن منبع بوده است.

از وي می پرسیم چرا این موسسه ماموریتی از سوي كاخ سفید دریافت داشته و آیا این موسسه سابقه چنین پژوهشهایی دارد. وي می گوید شوراي آتلانتیک، يك شوراي مستقل از احزاب سياسي در آمریکا است که سال 1961 تاسیس شده و سنتا به روي روابط اروپا و آمریکا کار می کند و قبلا هم درباره ایران پژوهشهایی انجام داده است.

او در پاسخ به این پرسش که نتیجه این پژوهشها کی قرار است در اختیار كاخ سفید قرار گیرد، می گوید دقیقا زمان آن گفته نشده است. ممکن است بیش از چند هفته یا چند ماه طول بکشد. از مایکل بلاکفیش، می پرسیم عمده ترین اهدافی که كاخ سفید با این پژوهش دنبال می کند کدام است؟ وي می گوید هدف این پژوهش بررسی تمام احتمالات در مورد ایران از جمله چگونگی تربیت مسالمت آمیز نخبگان سياسي در ایران که این پیش بینیها احتمال يك تغییر و تحول مسلحانه را هم در بر می گیرد. هدف دیگر این پژوهش به گفته باکفیش شناسایی رهبران احتمالي جنبش دموکراتیک در ایران و بالاخره بررسی توانایی هسته ای در ایران است.

رفسنجانی و اوضاع عراق

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام با اشاره به تصمیم آمریکا برای تشکیل يك حکومت نظامی در عراق پس از جنگ تصریح کرد: «هیچ کس نمی تواند بپذیرد يك ژنرال بازنشسته ی آمریکایی برای مردمی که 30 سال است تحت دیکتاتوری حزب بعث به سر می برند، حکومت کند.» به گزارش گروه دریافت خبر خبرگزاری دانشجویان ایران، هاشمی رفسنجانی، رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام امروز (چهارشنبه)، در دیدار وزیر، معاونین و مدیران وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، گفت: «همه می دانند که هدف آمریکا از حمله به عراق دستیابی به نفت، تسلط بر منافع منطقه و حفظ منافع اسراییل است؛ اما كاخ سفید به بهانه آزادی و دموکراسی هم چنان به جنایات خود ادامه می دهد.»

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام با اشاره به جنایات تکان دهنده و اقدامات ضد انسانی نظامیان آمریکایی در عراق گفت، فاجعه آن قدر عمیق است که آمریکاییها راه حل پنهان کردن آن را هدف قرار دادن خبرنگاران دانستند تا کار آنها را محدودتر کنند.

هاشمی رفسنجانی اوضاع عراق را با افغانستان غیر قابل مقایسه دانست و با اشاره به ناامنی و مشکلات فزاینده موجود در افغانستان پس از حمله ی آمریکا به این کشور گفت: «تاریخ آمریکاییها را هرگز نخواهد بخشید.»

از سوي دیگر هاشمی رفسنجانی در واکنش به حمله ی مهاجمان به خبرنگاران در بغداد اظهار داشت: «یکی از صحنه های بسیار گویای بی رحمی و عدم توجه آمریکاییها و انگلیسیها به مبنای انسانی و بین المللی، حمله به خبرنگاران و مردم عراق است که به خاطر نفت و سلطه انجام می گیرد.»

ایشان تاکید کردند، تکرار حمله به خبرنگاران نشان دهنده عصیانیت آمریکاییها از پخش تعداد اندک خبرهایی است که از داخل عراق و حمله به مردم بی گناه به بیرون درج می شود و این در حالی است که مهاجمان سانسور خبری در دنیا را خواستار هستند؛ به طوری که اگر تصاویری نظیر کودکی که دستانش قطع شده بود و برای اعضای مصنوعی استمداد می کرد، تکرار شود، دنیا را بیش از پیش تکان خواهد داد. ایشان افزود: «خوشبختانه خبرنگاران به خاطر امکاناتی که دارند این جنایت را که نمونه ای از دیگر جنایات آمریکاییها بود، خوب منتشر کردند و شوک دیگری به وجدان بشری وارد کردند.»

کمال خرازی در جمع خبرنگاران پارلمانی خبرگزاری فارس چهارشنبه 20 فروردین-9 آوریل

روی کار آمدن یک ژنرال آمریکایی در عراق یک اشتباه استراتژیک است و به نظر من قدرت و حکومت باید به نمایندگان عراق منتقل شود و مردم خود درباره حکومت آینده تصمیم‌گیر باشند.

به گزارش خبرنگار پارلمانی فارس، کمال خرازی در حاشیه نشست مشترک دولت و مجلس به خبرنگاران گفت: به این ترتیب که پیش می‌رود پایان بحران عراق نزدیک باشد و البته به این معنا نیست که بحران مرتفع می‌شود.

خرازی در پاسخ به پرسش خبرنگار ما مبنی بر اینکه چنانچه مدل خرازی در عراق پیاده شود آیا ایران از آن حمایت می‌کند یا نه گفت: بایستی ببینیم که حکومت عراق چه خواهد شد و نقش سازمان ملل در آنجا باید به طور جدی مورد نظر قرار بگیرد.

وی تصریح کرد: حمایت ما بستگی به این دارد که ببینیم چه کسی روی کار می‌آید و چقدر می‌تواند نظر ما را تأمین کند.

وزیر امور خارجه درباره آینده مجلس اعلاي عراق گفت: این مجلس يك واقعیت است و نقش مهمی را به عنوان بخشی از مردم عراق در جهت تأمین منافع این کشور دارد و حقوق همه عراقی‌ها باید اعم از شیعه و سنی یا عرب کرد تأمین شود.

وزیر امور خارجه درباره استراتژی آمریکا در عراق گفت: آمریکا استراتژی خاصی در عراق دارد و واقعا نیامده که صرفا عراق را نجات دهد و چگونه می‌شود با آمریکا همکاری کرد.

وی افزود: اگر هدف آمریکا برخورد با يك ديكتاتور بود آن موقع وضع جداگانه بود اما اهداف آمریکا سلطه به کل منطقه و باز کردن فضا برای اسرائیل می‌باشد. خرازی درباره پس‌گیری اجساد باقیمانده شهدا از دوران جنگ گفت: در این باره از صلیب سرخ جهانی در حال دنبال مساله هستیم.

وی درباره احتمال روی کار آمدن يك ژنرال آمریکایی در عراق گفت: این يك اشتباه استراتژیک است و به نظر من قدرت و حکومت باید به نمایندگان عراق منتقل شود و مردم خود درباره حکومت آینده تصمیم‌گیر باشند.

در تردید میان دو دشمن دیرین

رادیو فردا-چهارشنبه 20 فروردین 1382-9 آوریل 2003

جمهوری اسلامی در تردید میان دو دشمن دیرین محمد علی ابطحی می‌گوید بهترین راه حفاظت ایران در برابر هر گونه مداخله خارجی، نهادینه ساختن دموکراسی در کشور است.

همایون مجد(رادیو فردا): آمریکا جمهوری اسلامی ایران را به حمایت از تروریسم متهم میکند. پرزیدنت بوش ایران را همراه با عراق و کره شمالی در آنچه محور شرارت نامید گنجانید. از زمان آغاز جنگ در عراق، برخی چنین اظهار نظر کردند که آمریکا پس از روشن کردن تکلیف عراق، احتمالا به گونه ای به دو عضو دیگر این محور خواهد پرداخت. این نظر پس از آن قوت گرفت که دانلد رامسفلد وزیر دفاع ایران و نیز سوریه را به حمایت از عراق متهم کرد. با این حال گزارشی که رویتر منتشر کرده به نقل از دیپلماتها حاکیست که واشنگتن به تهران اطمینان داده که تشکیل دولتی با حمایت آمریکا در عراق پس از سرنگونی صدام حسین، بخشی از یک طرح منطقه ای برای محاصره ایران پس از سقوط طالبان در افغانستان در 18 ماه پیش نیست. جمهوری اسلامی ایران بارها بر بی طرفی خود در جنگ با عراق تأکید داشته است. با این وجود خود را بین آمریکا و عراق که هر دو را دشمن می‌داند گرفتار می‌بیند. این بی طرفی روز سه شنبه پس از آن که یک راکت که از عراق پرتاب شده بود، در ناحیه خسروآباد درآبادان فرود آمد و یک دانش آموز را کشت، به آزمایش گذاشته شد. گزارشها حاکیست که مقامات جمهوری اسلامی آن را یک رویداد طبیعی جنگ تلقی کردند. در همین حال محمد علی ابطحی معاون رئیس جمهوری اسلامی به خبرگزاری رویتر گفت که انتظار ندارد که آمریکا پس از تمام شدن جنگ در عراق قدرت نظامی خود را متوجه ایران کند و برای وارد آوردن فشار نیازی به ابزار نظامی ندارد اما می‌تواند این کار را از طرق دیگری انجام دهد. ابطحی توضیح بیشتری نداد اما رویتر می‌نویسد که فشار غیرنظامی می‌تواند از جمله شامل این هشدار به تهران باشد که تحریمهای اقتصادی تشدید شود یا واشنگتن سازمان ملل متحد را برای غیرقانونی اعلام کردن برنامه هسته ای ایران زیر فشار قرار دهد. معاون رئیس جمهوری اسلامی به خبرنگار رویتر گفت بهترین راه حفاظت از ایران در برابر هر مداخله خارجی، نهادینه ساختن دموکراسی است. هدفی که به نظر می‌رسد محمد خاتمی از زمان برگزیده شدن به ریاست جمهوری در سال 97 دنبال کرده است. نهادینه ساختن دموکراسی را برخی دیگر از

مقامات جمهوری اسلامی نیز یادآور شده اند. رجبعلی مزروعی نماینده مردم اصفهان در مجلس شورای اسلامی گفت:

(صدای رجبعلی مزروعی) امروزه همه ما باید بدانیم که در شرایط پر آشوب کنونی راهبرد رفع تهدیدات خارجی و کاهش آسیب پذیرهای داخلی با ید معطوف به تقویت هرچه بیشتر مشروعیت مردمی نظام و جلب مشارکت و رضایت عامه مردم باشد. حکومت و حکومتگران باید به گونه ای رفتار نمایند که هر ایرانی ایران را متعلق به خود بدانند و در دفاع از آن از بذل جان دریغ نکنند. امروزه ما وظیفه داریم با درک و تبیین شرایط جهانی و منطقه و تحولات آتی راهی را درپیش گیریم که نتیجه آن ایجاد شور و امید در تک تک شهروندان دامن زدن به همبستگی و وحدت ملی باشد و در تحقق این امر همه ما باید از خود گذشت نشان داده و کمک یکدیگر باشیم.

همایون مجد (رادیو فردا): و در این میان ارزیابی آقای ابطحی که ایران هدف بعدی آمریکا خواهد بود با نگرش بسیاری از مردم تهران هماهنگی دارد. محمد 61 ساله مهندسی که مغازه ای در بازار تهران دارد از جمله آنهاست که به خبرنگار رویتر گفت ایرانیها می توانند از کمکهای آمریکا برای پایان دادن به جمهوری اسلامی استفاده کنند و اضافه کرد که ما آماده رابطه مسالمت آمیز با آمریکا هستیم اما نیاز داریم پیام پشتیبانی نیرومندی از آمریکا بشنویم و مردم بقیه کارها را انجام خواهند داد. اما نماینده بیچار عقیده دارد:

(صدای نماینده بیچار): و اما روی دیگر سخنم با به اصطلاح مدعیان روشنفکری و دموکراسی و سران آن حزب ورشکسته داخلی است. آنانی که تحقق اصلاحات و کعبه آمال خود را در آغوش آمریکا جستجو می کردند، و در این رهگذر به گمان کار علمی و تحقیقاتی حتی از ارائه اسناد و اطلاعات به دستگاههای خبری آمریکا نیز مضایقه نکرده و در واقع مواد خام و گزاره های تصمیم گیری درباره ملت ایران را برای موسسه های خط بگیر از صهیونیسم جهانی به ارمغان فرستادند، و آنانی که دم از ائتلاف و صلح می زدند، اینک از ائتلاف جنگ حمایت می کنند، برای گفتار و کردار خود به هزاران هواداری که به آنها به عنوان عناصر خیراندیش و آزادیخواه اعتماد کردند، چه توضیحی دارند؟

همایون مجد (رادیو فردا): به هر حال موافق یا مخالف، ایرانیها از هر گروه و طبقه ای، از بالا تا پایین در هر کجا، درمحافل سیاسی و تصمیم گیری تا خانه و خیابان تحولات عراق را دنبال می کنند. و بر این باورند که ادامه حضور آمریکا در افغانستان و ادامه تکرار آن در عراق خواه و ناخواه بر سمت و سوی آینده ایران اثر خواهد گذاشت.

تحلیل جنگ در رسانه های جمعی

گزارش گاردین درباره يك روز جنگ در بغداد

همشهری-چهارشنبه 20 فروردین 1382

در کرانه غربی رود دجله، سربازان آمریکایی در حال سرقت زیرسیگاری هایی از کاخ صدام حسین بودند و سربازان عراقی با زیرشلواری می گریختند. در کرانه شرقی يك مأمور راهنمایی و رانندگی با هفت تیری در دست راست و کلاشینکف و تصویری از صدام در دست چپ کاروانی را که برای جشن گرفتن پیروزی تشکیل شده بود هدایت می کرد.

هشت ساعت بعد از تهاجم ارتش آمریکا به قلب رژیم صدام، مردم بغداد هنوز پیام اصلی را دریافت نکرده بودند. بغداد در اختیار آمریکایی ها بود و هر وقت می خواستند می توانستند وارد آن شوند. کاخ صدام در کنار دجله، جایی که مردم آنقدر از آن وحشت داشتند که حتی نمی توانستند با انگشت خود آن را نشان دهند، اکنون محل رفت و آمد سربازان آمریکایی شده بود. حمید کامل که لباس گارسون های رستوران را پوشیده بود در خارج رستورانی در خیابان سعدون در شرق بغداد که از روز دوشنبه خالی از سکنه شده است گفت: شنیدیم که آمریکایی ها آمدند، اما آنها را تعقیب کردیم تا خارج شوند. آنها هیچ کاری نکردند. هیچ جایی را اشغال نکردند. نمی توانند کاری کنند. فقط آمدند و ارتش آنها را بیرون انداخت.

مرد دیگری در رستوران گفت: این تبلیغات آمریکایی است. آنها با تعدادی نیرو آمدند و با خود دوربین های تلویزیونی آوردند فقط به خاطر اینکه بتوانند بگویند مناطق را اشغال کرده اند و بعد عقب نشینی کردند.

علی رغم این تهاجم، کاخ صدام که ۳۰ سال است برپایه دروغ و وحشت بنا شده، يك روز دیگر هم دوام آورد.

بلافاصله پیروزی دیگر عراقی ها مورد تمجید قرار گرفت. محمدسعیدالصحاف وزیر اطلاع رسانی عراق بر بام هتل خبرنگاران گفت: احساس من مانند همیشه این است که همه این مهاجمان را قلع و قمع می کنیم. آنها حتی بر خودشان هم کنترلی ندارند. حرف آنها را باور نکنید. این مهاجمان نابود می شوند. صحاف برای این کار آموزش دیده است. صدام در ۲۰ سال گذشته مردم خود را از ویرانه های یک جنگ به جنگ دیگر رهبری کرده است. هیچ کدام از این جنگ ها در ادبیات عراقی ها، شکست نداشته است. این جنگ نیز باید به همان شیوه پایان یابد. با پیروزی. ساعت ۸ صبح روز دوشنبه، جنگ در این منطقه آغاز شد. در بخش شرقی رود دجله یک تهاجم تمام عیار آغاز شده بود. آمریکایی ها چند روز بعد از ادعایی غلط مبنی بر ورود به مرکز بغداد، دبروز بالاخره در بغداد بودند. برخی نیروهای عراقی در حال فرار، خود را به رود می انداختند. برخی دیگر با زیرشلواری تسلیم می شدند. یک تانکر نفتی آتش گرفت. ساعتی بعد گوشه ای از کاخ به شدت آسیب دید و ویران شد. دو ساعت بعد، مقامات عراقی برای نشان دادن اینکه همچنان بر کرانه غربی دجله تسلط دارند و ساختمان های دولتی و کاخ ها در اختیار آنهاست، خبرنگاران را با ترس سوار اتوبوس کردند و به کنار رود بردند. بعد از گشتن در خیابان های خالی از سکنه بغداد، اتوبوس ها از رود گذشتند و به سمت وزارت اطلاع رسانی رفتند. چند سرباز عراقی از درون ساختمان برای خبرنگاران دست تکان دادند. اتوبوس ها به راه خود ادامه دادند و به سمت هتل الرشید رفتند. این طرف ساختمان صدای تیراندازی می آمد و معلوم شد که نیروهای آمریکایی واقعا هتل را گرفته اند. اتوبوس ها عقب نشینی کردند. هنگام ظهر صدای گلوله ها باز هم شنیده می شد. نیروهای عراقی یا در خیابان ها به گشت زنی مشغول بودند و یا در پناهگاه ها از هواپیماهای آمریکایی پنهان می شدند. دو کامیون نیرو از رود گذشتند تا در غرب دجله برای دفاع آماده شوند. سربازان شعار می دادند: جان و خون خود را فدای صدام می کنیم. خسارات درگیریهای روز دوشنبه در بغداد بسیار زیاد بود. در بیمارستان الکندی هر چند دقیقه مجروحین وارد می شدند. سربازانی که تا پوتین هایشان خونی بود و زن میانسال که فریاد می زد. پزشکان می گفتند، این زن به تانک های آمریکایی که در راه بازگشت از کاخ صدام به سوی همه آتش می گشودند، بسیار نزدیک شده بود. شمارش نظامیان و شبه نظامیان عراقی که در دفاع از کاخ صدام کشته شدند، غیرممکن است زیرا آنها به بیمارستان نظامی منتقل شدند. یک هواپیمای آمریکایی بمبی قوی در منطقه ای مسکونی در شمال غرب بغداد انداخت. این بمب با صدای مهیبی همراه بود. خانه های اطراف مثل خانه های عروسکی متلاشی شده بود. مردی با نشان دادن ویرانه ها می گوید: این خانه من بود. آنها همسایگان من بودند. او که همه چیز خود را از دست داده می گوید: نمی توانم باور کنم که اینطور شده است.

امپراتور تنها

پیامدهای اقتصادی جنگ عراق بر اقتصاد آمریکا

همشهری-چهارشنبه 20 فروردین 1382

گروه اقتصاد، عباس فتاح زاده؛ ایالات متحده در حال حاضر ابرقدرت اقتصادی جهان است. اما جنگ عراق می تواند وضعیت فعلی را تغییر دهد زیرا آمریکا به بقیه دنیا نیاز دارد. بدون مهاجران، سرمایه گذاران و خریداران خارجی اقتصاد این کشور در خطر تغییراتی قرار می گیرد. مقاله ای که می خوانید در هفته نامه آلمانی دی سایت منتشر شده است.

طرح: مجله اکونومیست (فیل در مطبوعات آمریکا نماد حزب جمهوری خواه که بوش عضو آن است به شمار می رود)

•••

در مونت پلیزانت واقع در نگراس هنوز هم می توان شیرینی های سبب بزرگی دید که در خانه ها درست می شوند. در روز چهارم ژوئیه هر سال رژه ها و نمایش های گسترده ای به مناسبت سالگرد استقلال آمریکا برگزار می شود و اعتقاد به سرزمین پدری هنوز هم عمیق است. در شهرک ۱۲ هزار نفری مونت پلیزانت که در شرق دالاس قرار گرفته و با اتومبیل دو ساعت با آن فاصله دارد دستگاه های تلویزیونی شب و روز روشن هستند و جدیدترین اخبار جنگ در تمامی اوقات شبانه روز از آنها پخش می شود.

مونت پلیزانت جزو جاهایی است که خود آمریکایی ها آن را «آمریکای میانه» می خوانند، ناحیه ای مذهبی با مردمانی دارای عرق وطن پرستی. همانند بسیاری از نواحی روستایی تگزاس این شهرک نیز جوانان زیادی را به عنوان سرباز در ارتش دارد. در مونت پلیزانت تقریباً همه حداقل یکبار در جنگ حضور داشته اند. گروهی در جنگ جهانی دوم، گروهی در کره و گروهی هم در جنگ خلیج فارس. جین هینسون، یک داروخانه دار کوچک، می گوید: «ما از همه حمایت کرده ایم.» آمریکا در حال حاضر سعی دارد به جهان نشان دهد که می تواند چه با فشار نظامی و چه با فشار اقتصادی قدرت خویش را به نمایش بگذارد. این برداشت را تقریباً همه روشنفکران کشور نیز پذیرفته اند. در این میان تعداد زیادی از تجار و دیپلمات های فرانسوی معتقدند که رئیس جمهور و وزیر خارجه کشورشان در مخالفت با جنگ عراق بیش از حد پیش رفتند. حداقل توماس فریدمن، ستون پرداز نیویورک تایمز، چنین چیزی را گزارش داده است. علت نگرانی تجار و دیپلمات های مذکور عمدتاً این است که فرانسه شدیداً به تجارت با آمریکا و سرمایه گذاری های آمریکا وابسته است.

جنگ عراق همچنان داغ است و تمامی خبرها هم برای نیروهای مهاجم خبرهای خوبی نیستند. با وجود این قدرت و برتری نظامی آمریکا چنان است که بازار بورس حتی بعضاً رشدهایی را هم شاهد است. اما آیا دوباره شاهد روند نزولی سهام نخواهیم بود؟ بعضی از آمریکایی ها می گویند شاهد چنین چیزی نخواهیم بود. ظاهر قضیه چنان است که خیلی ها می پرسند چطور ممکن است مهاجمانی که نیمی از تمام هزینه های تسلیحاتی جهان را در اختیار دارند، شکست بخورند؟ در مجموع می توان گفت اقتصاد آمریکا از نمایش قدرت نظامی در حاشیه خلیج فارس ضرر چندانی متحمل نمی شود. بودجه تسلیحاتی ۴۰۰ میلیارد دلاری آمریکا ۵/۳ درصد تولید ناخالص داخلی کشور را تشکیل می دهد. بنابر جدیدترین برآوردهای کاخ سفید بمباران بغداد ۶۰ تا ۸۰ میلیارد دلار خرج دارد. این ارقام در مقایسه با حجم اقتصاد آمریکا چندان بالا نیست. آمریکا یک مجموعه عظیم اقتصادی است. پنج درصد جمعیت جهان در آنجا زندگی می کنند، اما حدود یک سوم تولید داخلی کل کشورهای جهان در آنجا صورت می گیرد. در میان صد شرکت بزرگ کره زمین اغلب آنها دفتر اصلی شان در ایالات متحده است. قوی ترین بانک های سرمایه گذاری دنیا وال استریت را بازار بورس اصلی و خانه خویش تلقی می کنند. هیچ کشور دیگر دنیا اینقدر فیلم، تولیدات تلویزیونی و آثار موسیقی صادر نمی کند. هیچ کشور دیگری هم به اندازه آمریکا اختراعات سالیانه ندارد. دلار نیز به رغم ضعیف شدن همچنان ارز اصلی بازارهای بین المللی است. آمریکایی ها مراکز اصلی شبکه جهانی اینترنت را تحت کنترل خویش دارند و مدیران برجسته جهان را آموزش می دهند. اگر به آمارها توجه کنیم در میان کشورهای صنعتی هیچ کشوری را نمی توان با ایالات متحده مقایسه کرد - چه به لحاظ رشد، چه به لحاظ تولید و چه به لحاظ بهره گیری از نیروی کار. همه جا ارقام آمریکایی ها بالاتر هستند.

تمامی مطالب بالا درست است. اما نباید فراموش کرد که در میان اخبار مربوط به جنگ این خبر که خلاء بیلان در ایالات متحده طی سال گذشته ۲۸ درصد افزایش یافته است، گم شد. یکبار دیگر آمریکایی ها بیش از صادرات خویش کالا و خدمات وارد کردند. یکبار دیگر آنها در رقابت برای سرمایه گذاری ضررهایی را متحمل شدند. جهان به آمریکا پول قرض می دهد. این موضوع اگر چه می تواند نشانه اعتماد به این کشور باشد، اما می تواند نقش یک بمب ساعتی را هم ایفا کند. اگر روند کنونی ادامه پیدا کند امکان دارد که جهان به فکر بیافتد تا طور دیگری با ایالات متحده برخورد نماید. گواه این ادعا اتفاقاتی است که طی دهه هشتاد در دوران ریاست جمهوری ریگان اتفاق افتاد. در آن زمان ارزش دلار شدیداً نوسان داشت و بالاخره در سال ۱۹۸۶ بازار بورس «ترکید». پیامد آن تکان های بازارهای مالی در سراسر جهان بود. امروز کاترین مان، کارشناس موسسه اقتصاد بین الملل (IIE)، چنین هشدار می دهد: «سرمایه گذاران بین المللی نسبت به گذشته سرمایه کمتری دارند و بیش از حد هم در سهام شرکت های آمریکا سرمایه گذاری کرده اند.» بانک سرمایه گذاری گلدمن ساکس همچنین اعلام می کند: «مشکلات مالی ناشی از خلاهای فزاینده در آمریکا به سرعت رو به افزایش گذاشته اند.»

آمریکا برای آنکه رشد خویش را تداوم ببخشد به قرض کردن و حسن نیت سرمایه گذاران خارجی وابسته شده است. جذب سرمایه گذاران هم تنها منوط به ابعاد اقتصادی و قدرت نظامی آمریکا نیست. تردیدی وجود ندارد که ایالات متحده به لحاظ اقتصادی قدرت شماره یک دنیا است. اما در مورد اینکه چنین وضعیتی همچنان پابرجا باقی بماند، تردیدهایی به چشم می خورد. همین اوایل دهه نود صحبت هایی پیرامون امکان نوعی خروج سرمایه ها از اقتصاد ایالات متحده مطرح شد. از همان زمان هم منتقدان خطرهایی را برای امپراتوری اقتصادی آمریکا قائل بودند.

نسبت به وجود چندین شکاف در سیستم آمریکایی هشدار داده شده است. به عنوان مثال پل کروگمن، اقتصاددان دانشگاه پرینستون، در کتاب پرفروش خویش به نام «عصر انتظاراتی تقلیل یافته» رشد نابرابری ها و فاصله میان فقرا و ثروتمندان در کشور را بررسی کرده و پیش بینی می کند که روز به روز تعداد کمتری از مردم شانس تحقق «رویای آمریکایی» خویش را پیدا می کنند. این افراد در فقر و کارهای با حقوق پایین باقی می مانند. در زندگی واقعی آمریکا شاهد بوده ایم که با گذشت زمان فاصله میان فقیر و غنی بیشتر می شود. منتقدانی فرهنگی نظیر رابرت پوتنام، نویسنده کتاب «بولینگ به تنهایی» معتقدند که کل جامعه آمریکا دچار شکاف می شود. گروهی از کارشناسان نیز به واسطه برخی ضعف های آموزشی سخن از وجود خطراتی برای جامعه علمی آمریکا می رانند. امروز ۴۰ میلیون نفر از شهروندان آمریکایی بیمه خدمات درمانی نیستند و مدیران به صورت میانگین ۴۰۰ برابر بیش از کارمندان و کارگران خویش درآمد دارند.

با وجود شرایط فوق بحث در این زمینه ها تا حدود زیادی متوقف است. در اواخر دهه نود رشد ناگهانی و غیرمنتظره بازار بورس و اقتصاد موجب شد تا بحث های مذکور کم رنگ شوند. بعد از آن هم تقویت روحیه وطن پرستی که متعاقب حوادث یازده سپتامبر پدید آمد موجب شد تا بحث پیرامون ضعف های اقتصادی آمریکا چندان مورد توجه قرار نگیرد. اما حالا چه؟

با آغاز جنگ واکنش بازار بورس طی روزهای اخیر ملهم از چیزی بود که بسیاری از اقتصاددانان و پیشگویان در وال استریت به آن اعتقاد داشتند: اقتصاد و قدرت آمریکا همچنان بالا باقی می ماند. آلن گرینسپن، رئیس بانک مرکزی آمریکا، گفته است: «نامنی های ژئوپولیتیک» تنها عامل تغلل در رشد اقتصادی بوده اند. بازار انتظار دارد که پیروزی سریع آمریکا در عراق رشد اقتصادی را از بندهایی که آن را محدود کرده اند، رهایی ببخشد. فرد برگستن، اقتصاددان آمریکایی، معتقد است که ایالات متحده در آستانه رشد اقتصادی مجدد قرار دارد. او می گوید: «بسیار محتمل است که اقتصاد ایالات متحده طی نیمه دوم سال جاری چهار تا پنج درصد رشد داشته باشد.» با وجود این برخی چنین خوشبینی ای را نمی پذیرند. استفان روچ، اقتصاددان ارشد موسسه مورگن استنلی، می گوید: «من هنوز هم در ارتباط با رشد اقتصادی آمریکا تردید دارم.» موسسه «خط مشی های اقتصادی» پیش بینی کرده که در آینده ای نزدیک شاهد «رشدی بدون ایجاد شغل» خواهیم بود. به عبارت دیگر موسسه مذکور معتقد است که شاهد رشدی محدود بدون خلق موقعیت های شغلی بیشتر خواهیم بود. خبرهای منتشره پیرامون اخراج های دسته جمعی و تعطیلی شرکت ها تمامی ندارند. یکسری از شرکت های هواپیمایی احتمالا طی ماه های آینده اعلام ورشکستگی می کنند. این شرکت ها در حال حاضر به استقراض روی آورده اند. مصرف کنندگان آمریکایی هم که موقعیت های شغلی خویش را در خطر می بینند اخیرا در خریدهای خود تامل و احتیاط به خرج می دهند. چنین وضعیتی موجب می شود تا اقتصاد آمریکا که برای تمام دنیا مهم است، در کوتاه مدت رشد خویش را تضمین شده نبیند.

بدون رشد اقتصادی مداوم، مشکلات ساختاری ایالات متحده مجددا تقویت شده و به موضوع روز تبدیل می شوند. از هم اکنون اقتصاددانان منتقد نگران این موضوع هستند که تمامی دریافت کنندگان کمک های اجتماعی که در دوران رشد در دهه نود شغل به دست آوردند، اکنون دوباره به فقر برگردند. پول برای برنامه های اجتماعی جدید وجود ندارد. علت نیز آن است که مهم ترین مرد در دولت از مدت ها پیش در مورد اولویت های خویش تصمیم گرفته. جورج دبلیو بوش قصد دارد طی دهه آینده مجموعا ۸/۱ بیلیون دلار استقراض های جدید داشته باشد و این پول را صرف فعالیت های نظامی و اجرای برنامه های افراطی در زمینه کاهش مالیات ها کند. بوش تنها در صورتی می تواند پول های مذکور را بازپرداخت کند که آمریکا به زودی رشدی مطابق الگوی دهه نود بیابد.

وی مجبور است که قبل از اجرای طرح خویش سرمایه گذاری هایی را انجام دهد و در این راه جنگ خلیج فارس نه تنها ضرررسان نبوده بلکه مفید هم خواهد بود. به محض آنکه تصاویر مربوط به پیروزی در بغداد از طریق تلویزیون های جهان منعکس شود، پیامدهایی را شاهد خواهیم بود. ادوارد دی. لوتواک از مرکز مطالعات بین المللی و استراتژیک در واشنگتن می گوید: «آمریکا به این دلیل این همه سرمایه خارجی را جذب می کند که مردم فکر می کنند ایالات متحده بسیار قوی است و به لحاظ ژئوپولیتیک امن است.» اما آیا واقعا تفوق نظامی به همین سادگی در جهان اقتصاد معنا و تفسیر می شود؟

جوزف نای، استاد هاروارد و نویسنده کتاب «پارادوکس قدرت آمریکا»، می گوید: «جو اقتصاد عملکردی متفاوت از جو نظامی و وضعیت ژئوپولیتیک دارد.» این استاد هاروارد ادامه می دهد: «وضعیت اقتصاد به عوامل زیادی بستگی دارد و بیشتر متکی به تعادل قوا میان بلوک های مختلف است.» به عبارت

روشن تر چنین می توان گفت: آمریکا به بقیه دنیا وابسته است ولو اینکه خود تمایل نداشته باشد این واقعیت را جدی بگیرد.

بخش اعظم اقتصاد متکی به صادرات آمریکا نیازمند دیدگاه دوستانه مصرف کنندگان دنیا نسبت به این کشور است. صادرات معادل ده درصد تولید ناخالص داخلی کشور است و میلیون ها موقعیت شغلی در آمریکا را پوشش می دهد. مارک های جهانی نظیر کوکاکولا در صورتی که مصرف کنندگان آسیایی، آمریکای لاتین و یا اروپا به ایالات متحده به چشم یک امپراتوری خودکامه بنگرند، ممکن است ضررهای قابل توجهی را شاهد باشند. این مصرف کنندگان تاکنون سبک زندگی آمریکایی و روحیات آمریکایی ها را به اتاق های نشیمن و آشپزخانه های دنیا منتقل کرده اند. آنها همین طور استودیوهای موسیقی و فیلمسازی آمریکا را به خانه های خویش می برند.

یکی از رموز موفقیت اقتصادی آمریکا تاکنون این نکته بوده که ایالات متحده به صورت دائمی کشوری جذاب برای مهاجران است. خانواده های جوان به همراه نیروی کار تازه نفس در جست و جوی رویای خویش از آمریکا به این کشور می آیند. به قول مجله اکونومیست آنها نقش قابل توجهی در ایجاد جامعه ای «جوان، مرکب و در کل پویا» ایفا می کنند. اگر روند کنونی ادامه پیدا کند جامعه آمریکا اواسط قرن جاری ۱۵ سال جوان تر از جمعیت اروپا خواهد بود. در آن زمان اروپا کاملاً پیر خواهد بود و اقتصادهای ملی آن زیر بار پرداخت مستمری های بازنشستگی خمیده خواهد شد. اما سوال زیر هم اینجا پیش می آید: آیا اگر وجهه ایالات متحده در دنیا خدشه دار شود مهاجران باز هم خواهند آمد؟ از هم اکنون مهاجرانی که از میان ملت های اسلامی آمده اند تحریک شده و بعضاً از کشور رانده می شوند. حتی دانشجویان خارجی هم به تدریج شرایط دشوارتری پیدا می کنند. آلن گودمن، رئیس موسسه تحصیلات بین المللی که به ارائه بورسیه به دانشجویان می پردازد، می گوید: «من فکر می کنم در آینده راه پذیرش درخواست تحصیل طولانی تر شده و شاید سه برابر گذشته زمان و فعالیت نیاز داشته باشد.»

در صورتی که طی زمان جنگ و متعاقب آن نظر مردم جهان نسبت به آمریکا منفی شود، اقتصاد آمریکا در زمینه های زیر نیز پیامدهای ناخوشایندی را شاهد خواهد بود: شرکت های آمریکایی همانند سایر شرکت ها در سراسر دنیا به همکاری ادارات محلی وابسته هستند و کاهش همکاری این ادارات به دلیل تغییر دیدگاهشان نسبت به آمریکا می تواند ضررهای بزرگی را به ایالات متحده وارد سازد. به عنوان مثال شرکت هایی که می خواهند با شرکت های اروپایی ادغام هایی را انجام دهند باید ابتدا مجوز برخی سازمان های اتحادیه اروپا را کسب کنند. مایکروسافت، گول نرم افزارسازی جهان، برای آنکه شیوه های بازاریابی و تبلیغات خویش را در جهان پیاده کند ابتدا باید آنها را در مقابل کمیسیون اتحادیه اروپا و دادگاه های سایر نقاط دنیا توجیه پذیر بنماید.

شرکت های هواپیمایی آمریکا به کسب مجوز فرود در فرودگاه های جهان نیازمندند. سازندگان فیلم و آثار تلویزیونی در آمریکا بدون رعایت قوانین بین المللی کپی رایت پول چندانی در نمی آورند. بدون آنکه در کشورهای دور موافقت های لازم صورت گیرد کشاورزان آمریکایی نمی توانند از پیشرفت های خویش بهره برده و مواد غذایی دستکاری ژنتیکی شده را ابزار سودآوری خویش قرار دهند. جف مادریک، یک اقتصاددان نیویورکی، می گوید: «تقسیم کردن دنیا به دوست و دشمن به لحاظ اقتصادی بسیار گران تمام خواهد شد.» در دراز مدت بیش از آنکه هزینه های بالایی جنگ و ناامنی بازار نفت به اقتصاد آمریکا ضربه بزند این تقسیم بندی فوق است که به ایالات متحده ضربه خواهد زد.

البته نمایش قدرت آمریکایی ها چیز تازه ای نیست. بسیاری از قوانین بین المللی اقتصاد طی دهه های گذشته با اعمال نفوذ شدید ایالات متحده پدید آمده اند. به عنوان مثال سازمان تجارت جهانی (WTO) که چند سال پیش پدید آمد اختراع آمریکایی ها بود. دور آتی مذاکرات WTO که با هدف آزادسازی بیشتر در تبادل کالا و خدمات در جهان شکل می گیرد، می تواند به صحنه ای برای یک آزمایش بزرگ بدل شود. جاگدیش باگواتی، اقتصاددان دانشگاه کلمبیا، می گوید: «حتی بحث های فرا آتلانتیکی پیرامون یارانه های کشاورزی نیز اکنون به نوعی بمب ساعتی بدل شده است.» در درازمدت و با تداوم اختلاف نظرها پیرامون موضوعاتی نظیر جنگ عراق مسئله یارانه ها نیز می تواند به یک موضوع خطرناک و شدیداً اختلاف برانگیز بدل شود، بسیار شدیدتر و خطرناک تر از امروز.

بهایی را که اقتصاد آمریکا به خاطر وضعیت جدید پرداخت خواهد کرد بستگی به این دارد که دولت جنگی بوش تا چه حد دیدگاه آمریکا محوری خویش را وارد عرصه های اقتصادی بنماید. لستر تورو از موسسه تکنولوژی ماساچوست (MIT) می گوید: «در آمریکا صداهای زیادی شنیده می شود که می گویند موسسات بین المللی را باید رد کرد. بسیاری از این صداها هم از جانب افراد بسیار نزدیک به بوش می آید.» روبرت زولیک، نماینده تجاری ایالات متحده، مدت هاست که در قالب استراتژی رسمی

خویش انعقاد قراردادهای تجاری دوجانبه خارج از WTO را دنبال می کند. این قراردادها کاملاً مطابق سلیقه آمریکا تنظیم می شوند و هیچ ارتباطی با سازمان تجارت جهانی ندارند. قبل از جنگ عراق واشنگتن کوشید تا برخی کشورهای در حال توسعه را با تهدید قطع کمک ها به جمع حامیان خویش بکشاند.

شورای امنیت سازمان ملل عرصه این نمایش بود و اصولاً بخشی از دیدگاه دیپلماتیک آمریکا را ترفند فوق تشکیل می داد. البته این موضوع تنها در مورد جنگ عراق وجود نداشته و شاهد بوده ایم که قبل از آن هم روش مذکور توسط ایالات متحده به کار گرفته شده است. فعالان اقتصادی آمریکا نیز برای جذب حمایت ها از سیاست های تجاری دلخواهشان روش فوق را مورد استفاده قرار می دهند. اینکه آیا پس از اتمام جنگ عراق استراتژی مذکور ادامه خواهد یافت یا نه، موضوعی است که کاملاً به زمان و نحوه تمام شدن جنگ بستگی دارد. شاید حتی شاهد تقویت شدن استراتژی فوق هم باشیم. اگر آمریکا در مدتی کوتاه پیروزی روشنی به دست آورد، به گفته «نای» می تواند جمله زیر را به کرسی بنشاند: «ایالات متحده آن قدر قدرت دارد که همه کارها را به تنهایی انجام دهد.» اما در صورتی که جنگ به درازا بینجامد و خسارات گسترده شوند روند ضعف اقتصادی شدت بیشتری می گیرد و رشد همچنان معوق می ماند. در آن صورت حتی در آمریکا هم ندایی که جنگ را روشی نامناسب می داند، بلندتر به گوش می رسد. بعد از آن شاهد خواهیم بود کسانی که انگشت به سوی زخم های جامعه آمریکا و اقتصاد این کشور می کشند به شکلی آشکار رخ می نمایند. در این صورت بسیار محتمل خواهد بود تا در مونت پلیزانت دیگر تنها در مورد جنگ جاری بحث نشود، بلکه مردم پیرامون موضوع بیکاری در شهر و فقرای آن هم حرف بزنند.

مخالفت با جنگ و تظاهرات ضد جنگ در جهان

تظاهرات هزاران نفر در برابر سفارت آمریکا در مسکو

دیروز (چهارشنبه 20 فروردین 1382-9 آوریل 2003) هزاران نفر در مسکو در مقابل سفارت آمریکا دست به تظاهرات زدند. شهر مسکو شاهد بزرگترین تظاهرات ضد جنگ از آغاز عملیات در عراق بود. تظاهرکنندگان از اولین ساعات بامداد در مقابل سفارت آمریکا در مسکو تجمع کردند. تظاهرات به دعوت از حزب اتحاد که از طرفداری کاخ کرملین و رییس جمهور روسیه است برگزار شد. اکثر شرکت کنندگان در این اجتماع را دانشجویان دانشگاه ها و مراکز علمی و همچنین اتحادیه های صنفی مسکو تشکیل دادند. در همین حال عده ای از دانشجویان اقدام به پرتاب سنگ و اشیاء مختلف به سفارت آمریکا کردند که با واکنش سریع نیروها انتظامی از این عمل جلوگیری شد. از سوی دیگر تجمعی دیگر در مرکز مسکو موجب به تاخیر انداختن جلسه امروز صبح دوما شد و این موضوع خشم بسیاری از نمایندگان را برانگیخت. از جمله یکی از نمایندگان جناح کمونیسم گفت ما برای برگزاری تظاهرات در روزهای تعطیل نیز به سختی مجوز قانونی دریافت می کنیم در حالی که حزب اتحاد که از پشتیبانی کرملین برخوردار است به راحتی مجوز لازم را دریافت می کند. وی افزود پوتین از یک سو از آمریکا پشتیبانی کرده و از سوی دیگر تظاهرات ضد آمریکایی در مسکو برپا می کند و این نشانه آن است که دولت روسیه که موفق به جلوگیری از جنگ در عراق نشد با راه اندازی این تظاهرات صرفاً در صدد کسب آراء مردم روسیه در انتخابات آتی است.

تظاهرات ضدجنگ مردم آرژانتین

صدها تن از مردم آرژانتین با فریاد «پانکیها از عراق بیرون بروید» مقابل دفاتر شرکت های آمریکایی در بوینس آیرس، دست به تظاهرات ضدجنگ زدند و اقدام نظامی آمریکا در عراق به عنوان «تجاوز به یک کشور ضعیف» را محکوم کردند. تظاهرکنندگان با در دست گرفتن پرچم های عراق و حمله به ساختمان آی.بی.ام در آرژانتین، رستوران مک دونالد، در این شهر را نیز مورد حمله قرار دادند. براساس گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس، این مردم با حمله به این رستوران کامپیوترها و صندلی ها و شیشه های رستوران را شکستند. آنها هم چنین در برابر دفاتر شرکت نفت اسپانیا، شرکت «ریسول» تجمع کردند. یکی از این اعتراض کنندگان که یک دانشجوی 20 ساله بود، گفت: «این جنگ ناعادلانه است و هدفش فقط کنترل نفت عراق می باشد. آمریکا باید از عراق و افغانستان خارج شود.»

تظاهرات ضدجنگ در آرژانتین تقریباً هر روزه شده است. این کشور در سالهای گذشته از نزدیکترین متحدان آمریکا در منطقه شمرده می‌شد. آخرین نظرسنجی‌ها در آرژانتین نشان داده که نظر مردم این کشور نسبت به جورج بوش، بسیار منفی تر از نظرشان نسبت به صدام است و 70 درصد از مردم معتقدند که هدف جنگ تنها دسترسی به اهداف اقتصادی بوده است.

جنگ و خبرنگاران رسانه‌ها، روشنفکران و هنرمندان

یادبود روزنامه نگاران کشته شده در هتل فلسطین
شامگاه روز سه شنبه، روزنامه نگاران خارجی مقیم بغداد به یادبود همکاران کشته شده خود مراسمی را در هتل فلسطین این شهر برگزار کردند.
در همانحال، کمیته حمایت از روزنامه نگاران، مستقر در نیویورک، با ارسال نامه ای برای دونالد رامسفلد، وزیر دفاع آمریکا، خواستار انجام تحقیقاتی در مورد کشته شدن سه روزنامه نگار خارجی در بغداد شده است.
روز سه شنبه، 8 مارس، این سه روزنامه نگار در اثر آتش نیروهای آمریکایی در مرکز بغداد کشته شدند. دریک مورد، دفتر شبکه تلویزیونی عرب زبان الجزیره در شهر بغداد هدف اصابت موشک قرارگرفت و یکی از خبرنگاران این شبکه کشته شد.
دو عکاس، یکی اسپانیایی و یکی اوکراینی، زمانی که هتل محل استقرار روزنامه نگاران غربی هدف حمله قرار گرفت، کشته شدند.
فدراسیون خبرنگاران بین‌المللی مستقر در بروکسل، کشته شدن سه تن از خبرنگاران در بغداد را به دلیل حملات هوایی نیروهای آمریکایی به مرکز استقرار خبرنگاران در این شهر محکوم کرد و آن را یک جنایت جنگی خواند.
ایوان وایت، رییس فدراسیون گفت: «تردیدی نیست که هدف این حملات، تنها خبرنگاران بوده است، در این صورت آنها به طور جدی و شدید قوانین بین‌المللی را زیر پا گذاشته‌اند.»
به نوشته‌ی روزنامه‌ی خلق چاپ چین، دبیرکل فدراسیون افزود: «بیماران هتل محل اقامت خبرنگاران و هدف‌گیری رسانه‌های غربی حادثه‌ی غیرمنتظره‌ای در این جنگ بود. جنگی که به نام دموکراسی آغاز شده است.»
وی در بیانیه‌ای اعلام کرد: «مسئولان این حادثه باید محاکمه شوند.»

غیر نظامیان و سازمانهای کمک‌رسانی

نگرانی صلیب سرخ از وضعیت بیمارستان‌های بغداد
کمیته بین‌المللی صلیب سرخ می‌گوید نسبت به وضعیت خدمات پزشکی در بغداد بسیار نگران است. به گفته این کمیته، پزشکان این بیمارستان گفته‌اند تعداد مجروحان بسیار زیاد است.
یکی از نمایندگان صلیب سرخ در بغداد به بی‌بی‌سی گفت یکی از بزرگترین مجتمع‌های بیمارستانی شهر اکنون برق و آب ندارد.
از مجموع بیست و هفت اتاق عمل این بیمارستان، تنها شش اتاق عمل آن فعال است.
سازمان بهداشت جهانی می‌گوید نگران آن است تعداد زیاد مجروحان باعث تمام شدن امکانات و وسائل پزشکی شود.

غارت و چپاول همچنان در ام‌القصر و بصره ادامه دارد
آژانس‌های امداد سازمان ملل نسبت به سیل مصدومان غیرنظامی در عراق و سایر مشکلاتی که این افراد با آن روبرو هستند، به دشت ابراز نگرانی کردند.
«وروتیک تاویو»، سخنگوی سازمان ملل درباره‌ی فعالیت‌های انسان‌دوستانه‌ی سازمان ملل گفت، رامیرو لویز داسیلوا، مدیر امور بشردوستانه‌ی سازمان ملل در عراق که در حال بررسی این مساله با نیروهای ائتلافی است، هشدار داد: «غارت و چپاول همچنان در ام‌القصر و بصره ادامه دارد.»
«ویونیا بلمونت»، سخنگوی یونیسف نیز گفت: «مدارس نیز در این حملات غارت شده‌اند.»
وی افزود: «مردم بسیار افسرده هستند، ما باید به آنها از ورود کامیون‌های حامل مواد غذایی اطمینان دهیم.»

سازمان بهداشت جهانی نیز نگرانی‌اش را از میزان بالای مصدومان غیرنظامی در بغداد و تموج این افراد در بیمارستانها ابراز کرد.
این شرایط بر پزشکان تاثیرگذارده و از سوی دیگر این کشور را با کمبود مواد دارویی روبرو کرده است.

ابعاد فاجعه‌آمیز انسانی جنگ

ایسنا-چهارشنبه 20 فروردین

يك پژوهشگر مسائل اجتماعي ابعاد فاجعه‌آمیز انسانی جنگ را بسیار وحشتناكتر از جراحات ناشی از بمب و موشك این جنگ‌ها دانست.

پروین مؤمنی، محقق و پژوهشگر مسائل اجتماعي و زنان در گفت‌وگو با خبرنگار حقوقی خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) به بررسی ابعاد انسانی جنگ و تأثیرات مخرب آن بر روی غیر نظامیان و علی‌الخصوص زنان پرداخت.

وي با بیان این که مفهوم جنگ بسیار متفاوت‌تر از آن است که در حال حاضر در اذهان انسان‌ها جای گرفته، گفت: در گذشته‌های نه چندان دور جنگ به معنای نبرد انسان‌ها با یکدیگر بود در حالی که هم‌اکنون آلات و ادوات جنگی چون بمب و موشك و تانك در برابر غیر نظامیان صفا‌آرایی می‌کنند. مشاهدات عینی نشان‌گر آن است که قربانیان واقعی جنگ غیر نظامیانی هستند که نزدیک به 80 درصد آنان را زنان و کودکان تشکیل می‌دهند.

این محقق در ادامه اظهار داشت: نگاهی به جراید فعلی دنیا در خصوص 30 منطقه‌ای که درگیر مناقشات مسلحانه هستند و یا بحران‌های ناشی از جنگ را طی می‌کنند، بیان‌گر وضع رقت‌آمیز این کشورها است. بر اساس گزارشات سازمان ملل در پانزده کشور (از سی کشور درگیر)، نیروهای حافظ صلح حضور دارند، در 12 کشور نیروهای بازسازی سیاسی و حافظ صلح شرکت دارند و تنها در سه منطقه‌ی سیرالئون، تیمور شرقی و جمهوری دموکراتیک کنگو، علاوه بر نیروهای حافظ صلح، مشاورانی در زمینه‌ی حمایت از زنان وجود دارد و این امر در واقع بدین معنا است که در بقیه‌ی کشورهای درگیر عملاً زنان و حقوق‌شان نادیده گرفته شده‌اند.

مؤمنی با تأکید بر این که بمباران و موشك از ملامت‌ترین تأثیرات جنگ است، گفت: جنگ علی‌رغم تمامی فجایعی که به بار می‌آورد، انسان‌های بی‌دفاع را بسیار شدیدتر از تأسیسات نظامی و اقتصادی مورد حمله قرار می‌دهد.

وي با اشاره به تحقیقات صورت گرفته از سوی هلن کال دیکالت (Helen Kaldicalt) برنده‌ی جایزه‌ی نوبل گفت: طبق تحقیقات وي در جنوب عراق که طی جنگ آمریکا در سال‌های 1991 به بعد صورت گرفته است به علت استفاده از بمب‌ها و موشك‌های آمریکایی علیه عراق، ابتلاء به سرطان خون در کودکان این منطقه 6 تا 12 برابر شده است.

این پژوهشگر در ادامه افزود: يك بررسی بر روی زنان و کودکانی که طی جنگ، آواره‌ی کوه‌ها و بیابان‌ها شده‌اند، نشان می‌دهد که این افراد با انواع خشونت‌ها چه از طرف نیروهای مهاجم و چه متأسفانه از سوی هموطنان خود مواجه هستند.

وي با اشاره به آمارهای منتشر شده از سوی سازمان ملل در خصوص تهاجمات وحشیانه‌ای که نسبت به زنان و کودکان در جنگ‌ها و شورش‌های داخلی صورت می‌گیرد، گفت: بر اساس این آمار در بوسنی و هرزگوین 20 تا 50 هزار زن مسلمان که مورد تجاوز واقع شده بودند، از سوی نیروهای مهاجم مجبور شدند کودکان خود را به دنیا آورند. از آن جایی که زنان حرمت ملی يك کشور محسوب می‌شوند، به دنیا آوردن فرزند دشمن لکه‌ی ننگی بر دامن يك ملت محسوب می‌شود.

این پژوهشگر مسائل اجتماعي و زنان در ادامه به خبرنگار ایسنا گفت: يك نکته‌ی قابل توجه این است که در جنگ بین ایران و عراق، هیچ موردی مبنی بر سوءاستفاده و یا خشونت علیه زنان عراقی از سوی نیروها و سربازان ایرانی گزارش نشده است.

مؤمنی اظهار داشت: در جنگ سال 1994 رواندا به 500 هزار زن تجاوز شد. در سیرالئون در سال 1999 بیش از 50 درصد زنان منطقه مورد تجاوز واقع شدند و 4500 کودک دزدیده شدند که از این میان 60 درصد دختر بچه بودند که باز هم مورد تجاوز واقع شدند. در اوگاندا نیز که شاهد جنگ داخلی است، طبق آمار منتشر شده تا کنون نیروهای شورشی داخلی 11300 کودک را دزدیده و مورد سوءاستفاده‌های جنسی و کارهای شاق قرار داده‌اند.

وي افزود: در رواندا سرپرست حداقل 6500 خانوادگی به ثبت رسیده را کودکانی تشکیل می‌دهند که خود سرپرست‌شان را در جنگ از دست داده‌اند.

این پژوهشگر، نیروهای حافظ صلحی که برای تأمین صلح به کشورهای درگیر جنگ اعزام می‌شوند را

زشت‌ترین چهره‌ی جنگ دانست و تصریح کرد: سال‌ها بود که به تخلفات حقوق بشری نیروهای حافظ صلح اهمیتی داده نمی‌شد تا این‌که بر اساس پی‌گیری‌های نیروی غیردولتی حافظ حقوق بشری بر این موضوع تأکید شد تا هیأتی توسط کوفی عنان، دبیرکل سازمان ملل برای بررسی این وقایع تشکیل شد.

مومنی افزود: هیأت Brahimi و فردی به نام « میشل گارسیا » مشاور و کارشناس سازمان ملل مأمور رسیدگی به این امر شدند. بر اساس مطالعه‌ی دقیق این هیأت بر روی 12 کشوری که گزارشات‌ی در این زمینه دریافت شده بود، عنوان شد که حداقل در شش کشور با حضور نیروهای حافظ صلح فحشای کودکان افزایش یافته است. به عنوان نمونه در سال 1992 در موزامبیک نیروهای حافظ صلح، دختران 12 تا 18 ساله را به دلیل فقر و سوء تغذیه به عنوان افرادی فاحشه به خدمت نیروهای حافظ صلح درآوردند و این غیر از کودکانی است که مورد حمله واقع شده و سپس از سوء استفاده جنسی کشته شده‌اند. وی وقوع حوادث فوق را عاملی برای تصویب قطعنامه‌ی در شورای امنیت سازمان ملل دانست و گفت: در سال 2001 قطعنامه‌ی 1325 شورای امنیت با اجماع اعضاء به تصویب رسید و این اولین قطعنامه‌ی است که شورای امنیت در خصوص تأثیرات جنگ بر روی زنان تصویب کرده است. این پژوهشگر، حضور و تأثیر سازمان‌های بین‌المللی در این‌گونه حوادث را بسیار کم‌رنگ ارزیابی کرد و اظهار داشت: متأسفانه سازمان‌های بین‌المللی از قدرت اجرایی کافی برای پیشگیری از مناقشات مسلحانه و یا حداقل جلوگیری از آثار مخرب و وحشتناک آن بر روی زنان و کودکان برخوردار نیستند و تنها می‌توان به فشار افکار عمومی و سازمان‌های غیر دولتی حقوق بشر برای جلوگیری از این تهاجمات امیدوار بود.

وی به ماده‌ی 3 کنوانسیون‌های چهار گانه‌ی ژنو که در هر چهار کنوانسیون تکرار شده، اشاره کرد و گفت: بر اساس ماده‌ی 3 باید با همه‌ی افرادی که هیچ‌گونه مشارکت فعالی در برخوردها و خصومت‌ها ندارند،

- صرف‌نظر از رنگ، نژاد، اعتقاد و جنسیت و ملیت - انسانی رفتار شود و از هر گونه رفتار تحقیرآمیز خودداری شود.

این پژوهشگر اظهار داشت: با توجه به این‌که اکثر افراد تشکیل دهنده‌ی نیروهای حافظ صلح را کشورهای چون کانادا، بلژیک، نروژ و آمریکا تشکیل می‌دهند؛ انتظار ناچایی است که در جنگ فعلی علیه مردم عراق، نیروی حافظ صلح آمریکایی که کشورشان در جنگ علیه این ملت شرکت داشته، بتوانند حافظ خوبی برای صلح و منافع این مردم باشند. مؤمنی تنها ضامن اجرای کنوانسیون‌های بین‌المللی را I.C.C دانست و اظهار داشت: I.C.C که از معاهده‌ای به نام قانون رم تشکیل شده، به طور چشمگیری استانداردهای جنایات جنگی خصوصاً علیه زنان را بالا برده است.

I.C.C در 11 آوریل 2002 تشکیل و از اول جولای 2002 با حضور 66 کشور جهان برای محاکمه‌ی تمامی افراد و دولت‌هایی که مبادرت به نسل‌کشی و سوء استفاده‌ی جنسی از زنان و دختران و غیر نظامیان می‌کنند، قدرت اجرایی یافت. در ماه گذشته بر اساس انتخاباتی که صورت گرفت، 18 قاضی از تمامی قاره‌های جهان انتخاب شدند که هفت نفر از این اعضا را زنان تشکیل می‌دهند. گفتنی است هنوز کشور ما به I.C.C، ملحق نشده است.

وی در پایان اظهار امیدواری کرد که تمامی کشورها با استفاده از زنان فعال و مدافع حقوق بشر خود معضلات موجود در جنگ را که عمدتاً غیرنظامیان